

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Incheierea anului școlar la școala „Asociațiunii“.

La 27 Iunie a. c. s'a făcut la școala civilă de fete a »Asociațiunii« incheierea solemnă a anului școlar 1901—1902, în prezența unui public distins și așa de numeros, că sala festivă a școlii de astădată s'a dovedit a fi prea mică pentru asemenea acte solemne. Dintre publicul prezent am remarcat pe dd. I. Șuluț, vice-presidentul »Asociațiunii«, Dr. A. Marienescu, jude de tablă în pensiune și membru al »Academiei Române«, P. Pipoș, jude de tablă în pensiune și asesor consistorial, A. Oniț, jude de tribunal în pensiune, etc., apoi doamnele Cosma (Sibiu), Avramescu (Lugoj), Ioanoviciu (Caransebeș), Dr. Popovici (Lugoj), Micu (Făgăraș), etc. și mulți din România (părinți de ai elevilor și amici ai școlii).

Asesorul consistorial N. Ivan, ca delegat al comitetului »Asociațiunii« pentru a presida examenele, a încheiat a școlar cu următorul discurs:

*Magnificența Voastră Domnule
Vice-președinte!*

Onorat și distins public!

Onorat corp didactic!

Iubite eleve!

Diferite sunt mijloacele prin care popoarele își câștigă educația și cultura lor.

S'a dovedit însă în decursul vremilor, că educația cea mai temeinică și mai trainică se câștigă în școale cu limba națională și cu caracter național, că în a-

ceste se predau în mod mai genuin cunoștințele de cari are un popor mai neapărată lipsă, potrivit cu firea și aplecările lui, ear' creșterea tinerimii se face cu plan bine chibșuit amăsurat aspirațiilor și dorurilor la cari țintește poporul.

Intre condițiuni egale poporul nostru este accesibil pentru cel mai mare grad de cultură și ar fi putut susține concurența pe ori-ce teren cu popoarele conlocuitoare. Aceste condițiuni au lipsit până bine de curând în total și durere ele lipsesc și acum în parte destul de considerabilă.

Nu este nici o mirare, dacă în cele culturale noi am rămas înapoi alora — și nu e mirare, că creșterea ce ne-am câștigat în școli străine e cu lacume și defecte, cari au avut o înrurire hotărât păgubitoare asupra vieții noastre naționale.

Lacunele acestea au devenit și mai desastroase până când femeia română a primit, creștere multă puțină în institute, cari urmăreau și alte scopuri, afară de cel educativ, care culminează în a da societății caractere, firme, soții credincioase, mame adevărate și surori ocrotitoare ale virtuților strămoșești iubitoare de limba și de legea lor.

Li revine meritul »Asociațiunii« noastre, de a fi rupt cu curentul dureros și a fi pus temelii tari și solide la acest așezământ, primul de felul acesta, la noi, unde iubirea de moșie și de țeară rivalizează cu dragoste cătră limba și legea noastră — și oțelirea virtuților naționale este problema lui cea mai principală.

Simțul mândriei naționale ne cuprinde, când știm, că acest institut este al nostru, e ridicat din obolul nostru și e închinat culturai noastre naționale.

Vom grijii ca acest prețios mărăgitar să strălucească și să fie și cea

mai prețioasă piatră din cununa cea mândră a institutelor noastre culturale.

Ficele noastre vor învăța aici tot ce e frumos și folositor, vor învăța, că *trebuie să învețe și alte limbi, dar' nu vor uita nici un moment, că cea mai frumoasă limbă pentru ele este și rămâne limba mamei lor, limba în care atât de dulce a știut vorbi și scrie Alexandri și Eminescu — dat fiind, că pentru limbă Români au suferit mai mult ca pentru libertate.*

Mulțumesc din inimă corpului nostru didactic, că precum în totdeauna și acest an a fost la înălțimea chemării sale — și noi considerăm jertfele ce le aducem pentru institut și susținerea lui, — pe deplin recompensate prin ostenelele ce au pus — ca să deie societății vârstare alese.

Mulțumește domnului consilier — vice-president al »Asociațiunii« Iosif Sterca Șuluț, care de un lung șir de ani se ocupă cu interes și pricepere de acest institut și îngrijește de școală și de progresul acesteia cu neîntrecută dragoste.

Ear' voi, iubite eleve — păstrați comorile ce ați adunat aici, înmulțiți talantul ce vi-s'a încredințat, fiți fice bune ale părinților vostri și neamului nostru și nu uitați nici-odată, că în pruncia voastră »Asociațiunea« v'a înlesnit și mijlocit creșterea într'un institut ridicat din denari adunați dela poporul român, acel popor sêrac, pe care al iubi și a-l cinsti să ne ținem țoți și toate de cea mai sfântă datorință.

Cu acestea declar anul școlar de încheiat.

După »T. R.«.

Cultivarea sentimentului religios.

(Urmare și fine).

Nici odată dar' să nu mințim în fața copiilor, să nu ascundem în fața lor adevărul, să nu-i ademenim să mință ori să nu spună adevărul, nici odată să nu-i silim prin amenințări ori prin sperieturi a minți.

Ori cât de mare e greșala copilului, el e vrednic de iertare, dacă-și mărturisește greșala, și din contră, ori cât de mică e vina, el are să fie certat dac'o ascunde, căci din inima omului, care minte, se pierde dorința de a face ceea ce e plăcut lui Dumnezeu, pe care nu poate să-l mintă, și-l face cel mai ne-suferit pănditor.

A patra consecvență și cea mai importantă, este iubirea cătră Dumnezeu și cătră toate creaturile lui, începând dela firul de iarbă până la om.

Icoana cea mai vie, pe care a pus-o Dumnezeu ochilor nostri pentru vecie, este natura. Cu ea să începem dar cultivarea sentimentului religios. Să deprindem pe copil să admire soarele, acest centru planetar, dela care deprinde vieța noastră pe pământ. Luna, acest satelit fără de care concepțiunile poetice ar înota într'o noapte fioroasă. Stelele scilpitoare, cari țin taina privilegiilor noastre, ochii duiși ai celor-ce iubim.

Norii trecători cari ne astupă farmecul vederii, ca și nevoile vieții, cari umbresc clipele noastre de fericire. »Spre cer pornesc ochii nostri în rugăciunile noastre, în sentimentele de iubire și în cele de durere!«

Mai simțitor încă e copilul la podoabele vieții vegetale. Ce vie bucurie simte copilul, când vede o floare ori

»...se dedase, puțin câte puțin, a se considera ca Ministru.«

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-sa...

»N'ar zice cine-va, că e vorba de un Ministru căruia se adresează plângerile întregului neam românesc, contra streinismului cutropitor?«

»Căci nimeni n'ar fi făcut pe Eminescu se susție o idee care nu era a lui și când cine-va îi făcea vre-o observațiune, el răspundea cu semeție: »Altul o se mă învețe pe mine cum se susțin interesele neamului meu?«

Da, are dreptate Eminescu să ne țină în jug, să ne fie tiran. Și ar fi bine ca jugul și tirania lui să ne stăpânească neconștient. Tot astfel are deplină dreptate să se considere ca Ministru, căci nici unul din ministrii României nu se poate compara cu Eminescu; nici unul nu a posedat cunoștințele de țară și de neam ca el.

În fine avea perfectă dreptate de a privi cu dispreț la acei ce-i combăteau ideile.

De aceea și noi, a căror vederi economice erau întrutate și în cel mai mare geniu al țării noastre, vom răspunde celor-ce ne vor combate: »voi o să mă învățați pe mine

FOIȘOARA

OȘTEANUL ȘI DRAPELUL

De demult, de tine, taica
îmi doinea mereu povești,
Ca de stema cea mai mândră
a oștirii românești.
Și pe cât 'mi-aduc aminte,
pomenind numele tău
Se 'nchina precum se 'nchină
un creștin lui Dumnezeu.

Îmi spunea, că în altarul
patriei nu-'i alt odor.
Mai de preț decât drapelul
unui neam biruitor.
Pânza ta — zicea bêtânul
în graiu blând și mângăios,
E cinstită ca și giolgiul
sfânt al Domnului Christos.

Și-apoi, ci-că 'n țesătura-ți
de mătășă s'a 'ntrupat:
Cerul zilelor de vară,
limpede și nepătat;
Spicu 'nbelșugat al holdei
ce se leagănă de vânt;
Sângele ce-a curs spre slava
strămoșescului pământ!

Avusese el norocul
să te poarte fluerând
În răsboiu, când prin vîzduhuri
treceau plumbii șuerând,
Sdremțuindu-ți tricolorul
de pe vremuri ocrotit
De-acea pajură cu cruce,
de-acel șoim nebiruit.

Și-acum, poate nu mi-i crede —
stând de strajă lângă tine,
Mă gândesc la bieta taica
și s'aprinde dor în mine:
Să te port și eu odată
în virtejul bătăliei...
Că ești nou și 'ți-ar sta bine
„Crucea Stelei României“!

(„Albina“).

T. Dușescu-Dușu.

Ura lui Eminescu.

Și acum după-ce ne căzu în mâni și proza lui Eminescu, publicată în Timpul *) putem să pășim mai departe la analiza poeziilor. Articolele reproduse în broșură au o prefață foarte importantă făcută de regretatul Gr. Păucescu. Această descoperire încă ne va fi de un mare folos.

Așa dar' armați cu aceste studii, de aci înainte vom merge la sigur. Ceea-ce vom spune, e spus din convingere deplin formată. Nu ne vom mai teme, de nici o critică.

Iată ce se spune în prefață.

»...Eminescu ne fermecă și ne subjugă. Și jugul ce ne pune nu putem să-l lepădăm.

»...Omul acesta blăjin, care fugea de lume a devenit un tiran, căruia se supun țoți Români.«

*) Vezi: M. Eminescu, 1880—1881. Mărturisesc, că nu cetisem aceste articole. De altfel probabil că nu prea mulți le-au cetit, de oare-ce broșura scoasă în 1893 am găsit-o cu foile netăiate, deci necetită de nimeni la Academie.

un fruct, când poate să alerge pe iarba verde ori să se joace în umbra pădurii dese. Să ne tolosim de bucuria aceasta spre a-l face să înțeleagă, că podoabele vieții vegetale dela bradul gigantic până la lichenii mărilor polare, și numeroasele plante curioase, cari acoper fundul mărilor și oceanelor, toate sunt dela Dumnezeu. Această natură vie ne este în toate amănuntele ei folositoare. Din ea ne luăm hrana, din ea îmbrăcămintea, din ea leacuri de alinare pentru suferințele noastre. Să cultivăm fără încetare în fiicele noastre iubirea cătră natură, căci femeia, care iubește natura, va fi o bună soție, bună mamă, bună gospodină, totdeauna sănătoasă, deoarece nimic nu e mai priitor sănătății decât respirarea în aer liber și purificat de mirosul florilor. Mare binefacere e dar pentru copile, ca să fie deprinse a sămăna, a răsădi și a purta grije de plante.

Ca tovarăși de viață pe pământ, mai avem și animalele, pentru care copiii au o particulară atențiune. Să nu-i lăsăm a le maltrata, căci ajung să nu mai facă deosebire între animal și om și să maltrateze în cele din urmă chiar și pe părinții săi, ear' copilul care iubește animalele, va iubi cu atât mai virtos pe om.

De mic trebuie dar' luminat copilul asupra folaselor, pe cari ni-le aduc animalele și obicnuit a compara durerea lor cu ceea-ce simțim noi înșine. Numai deprinzându-se astfel a iubi tot ceea-ce este și are viață, va ajunge copila să fie deprinsă de adevărata caritate, această virtute femească, și să-și facă rugăciunile nu din obicnuiță, ci cu toată inima.

Nu este nimic mai frumos decât o mamă, care-și învață copilul să se roage lui Dumnezeu, și nu mi pot închipui o mamă, care nu ține să aibă această bucurie și ar putea să doarmă liniștită dacă ar ști, că copilul ei a adormit fără ca să-și facă rugăciunea de sara. Nu e însă destul să ne deprindem copilele a se înălța prin rugăciune la Dumnezeu și a merge la biserică, ci trebuie totodată să le formăm sufletele așa, ca ele să se pătrundă de sentimentul religios și ca rugăciunea să nu fie pentru ele niște forme deșerte.

(Albinas).

Etenora Slavici.

cum se interpretez ideile, cum se explic poeziile lui Eminescu? Iar vrășmașilor ideilor mele le voi zice: »Voi o să mă învățați pe mine cum să apăr interesele neamului meu?».

Din toate poeziile lui Eminescu se pare că transpiră o ură neîmpăcată față de femeia română. Pare că poetul ar fi iubit cu pasiune o femeie și ea a răspuns cu dispreț la amorul lui. De aci apoi o ură generală contra femeii, contra a tot ce e de sex feminin. Dar el acuși o muștră, acuși o desmiardă, când o face înger, când demon.

Ce o fi însemnând toate astea? S'au întrebat cu mirare criticii lui. Deci altă belea pe capul poetului! »El e nestatornic, e sbuciumat și în iubire întocmai după-cum viața-i este sbuciumată» și au răspuns ei singuri. Concluziunea scoasă, a fost nestatornicia nu numai în amor, dar și nestatornicia în idei a poetului și depravarea femeii române!

Eminescu a fost poet mare, cel mai mare poet al nostru. Eminescu e un geniu și când un geniu zice ceva despre un lucru, atunci se știți că acel lucru e așa cum l-a arătat geniu. A zis el despre femeia română că e rece, cocheta, cu toane, cu haine lungi și minte scurtă, atunci — tot după părerea altora, nu a noastră — se știți, că așa este. A zis poetul de ex.:

„Luceafărul“

revistă nouă literară, edată și redactată de tinerimea noastră universitară. Nrul 1 a apărut cu datul 1 Iulie n. și se prezintă bine: tipar frumos, hârtie fină satinată, ilustrațiuni bine reușite. O apreciere în merit îi vom face în unul din numerii următori.

„Luceafărul“ apare în Budapesta la 1 și 15 a fiecărei luni și costă 10 coroane pe an (un fascicol 50 fileri, nu »bani«). Redacția și administrația e în Budapesta, VI., strada Vörösmarty 60 a.

Domnule Redactor!

Vă rugăm a face loc în coloanele ziarului D-Voastre, următorului

APEL!

Când pășim pentru prima-ora înaintea publicului românesc cu noua revistă a tinerimei universale, cea dintâi vorbă a noastră e: »Doamne-ajută«!

Ne îndreptăm apoi spre inteligența română, zicând: »primește cu dragoste rodul acesta tinăr, dar' entusiast, al muncii noastre tinerești, iartă greșelile și ai încredere în viitorul, care va da mai mult, decât începutul defectuos!

»Am făcut din parte-ne puțin, vor veni însă urmașii, alții și alții, cari mai lesne și mai bine vor umbla pe drumul croit de noi.

»Ne adresăm deci cu încredere publicului, care spriginindu-ne, va ajuta numai cauzei noastre comune! »propășirea noastră culturală«!

Redacția și Administrația

„LUCEAFĂRUL“

Bpesta, VI., Str. Vörösmarty 60 a.

NB. Acei stim. domni, cari din eroare n'au primit revista, ne scuse, că se știe, că expediția numărului prim e împreunată cu multe greutăți.

In loc de program.

MOTTO: Eu nu-'s, decât un singur glas din satul Pierdut în noapte...
Eu nu-'s, decât un sol, — eu sunt drumetul Grăbit, — și noaptea înapoi mă cere...
Sunt flacăra, pe care-o poartă vântul,
Dar' trebuie să vie cântărețul!
El va slăvi mărirea înviere:
Venii cu toții să vestim cuvântul!...

St. O. Iosif.

Un grup de colegi mi-au încredințat conducerea revistei, care cu numărul de față intră în viață.

Nu ași fi luat asupra-mi sarcina asta, dacă nu eram convins, că în definitiv colegii mei luptă pentru realizarea unui vechiu ideal al tinerimii: o revistă literară a tinerimii academice.

»Biblia ne povestește de Samson, cum că muerea Când dormea tăindu-i părul, i-a luat toată puterea De l'au prins apoi dușmanii, l'au legat și i-auscos ochii Ca dovadă de ce suflet stă în pieptii unei rochii«.

Puteți fi siguri, că poetul are dreptate.

De aci înainte apoi ține-te biată femeie română! Spete bune se ai, ca se poți suporta toate câte ți se aruncă în spinare. Cei mai mulți dintre noi luând drept bani buni — și nici nu se poate altfel — zisele poetului ne-am format o atare idee despre societatea noastră femeiască, încât dacă poetul ar vedea efectul poeziilor lui ne-ar striga: Nebuni! Mulți nu vedem în femeia română decât pe muerea lui Samson. Alții, mai indulgenți, ne mulțumim cu gândul că poetul exagerează. Alții iarăși de frică se nu nimerim în soția noastră pe Dalila, ne ferim de căsătorie.

În fine insultele, pe această temă, curg droie la adresa femeii române.

Și nimeni, nici soții lor, nici alții, nu au îndrăsnit se ia apărarea femeii insultate contra acelor, cari au interpretat atât de prost frumoasele versuri ale poetului. Se-și ia însăși femeia română apărarea și încă în contra afirmațiilor unui geniu? Efectul ar fi fost contrarul. Căci e știut, că cine se scuză, se acuză.

(Va urma).

I. S. ORDEAN.

Ideea a frământat ani de-arândul cercurile tinerimii; ici-colo vedeai deschizându-se din chaos conturile începutului, fără însă de a trece vre-odată pragul realizării.

Și nu e mirare.

Reslățiți cum suntem pe la universitățile din monarchie și străinătate, prea eram străini unii de alții, ca să ne putem grupa în jurul unei idei, fără discuții lungi și plictisitoare.

A fost deci indispensabil, ca din masa neorganizată și risipită a tinerimii, un grup să ia inițiativa, convins fiind, că ceilalți îi vor urma cu siguranță.

Ne adresăm deci vouă, în primul plan, iubiți colegi universitari! Primiți revista cu entuziasmul, cu care noi 'i-am dat naștere; considerați-o de a voastră.

Considerați-o drept »campo santo« al tinerimii, unde se va sintetiza tot ce avem mai bun și mai frumos. Micile daraveri și miserii zilnice să rămână la o parte, în vederea idealului dător de lumină, în care și tinerimea trebuie să aibă partea ei: cultura națională.

Aceleași ne sunt bătăile inimii, același frământările minții; același ogor ne așteaptă, ca azi-mâne, umăr la umăr să tragem mai departe brazda strămoșască...

În al doilea plan ne adresăm publicului cetitor, fără al cărui sprigin, ori cât de entusiastă ar fi mișcarea noastră, ea trebuie să piară.

Ca să tăcem despre avântul literar al tinerimii academice străine, amintim numai cele câteva reviste ale universitarilor unguri, cari sunt foarte bine primite de publicul lor.

Revista noastră, ca organ al tinerimii, are menirea de a ne prezenta publicului mai de aproape, de a stabili apoi o legătură mai strânsă între public și tinerime. Interesul viu, cu care publicul nostru urmărește toate mișcările tinerimii, ne e garanță, că și de astădată ne va sprigini, în urmărirea unei ținte ideale, care în urma urmei a noastră a tuturor este.

Ne va succede?

Vom avea atunci mângâierea înființării unui organ, în jurul căruia și-rele risipite ale tinerimii noastre se vor strînge tot mai aproape și mai aproape; vom avea un stimul de nobilă emulare pe teren literar. Și odată intrați în valurile vieții publice, când nămolul prozei va cerca să năbușască în noi resturile de idealism, revista tinerimii va fi cea mai scumpă lectură pentru noi. Aici ne vom regăsi pe noi înșine; căldura și entuziasmul nostru de azi e căldura și entuziasmul tinerimii de mâine:

„Auch ich war ein Jüngling mit lockigem Haar“...

Nu ne va succede?

O iluzie mai puțin. Și cum, Doamne, să-ți pară așa de rău după ea, când iluzii sunt așa de multe în creerul unui tinăr!

Și totuși — noi am regreta mai mult ca de obicei risipirea acestei iluzii. Vedem și simțim jur de jur mișcându-se totul. O nouă suflare de viață trece dealungul ogorului păraginit al culturii noastre naționale, care nu poate să nu fie priincioasă și literaturii.

Să fie aceasta o reculegere, o intrămare reală înspre bine, ori numai o alucinare a creerului tinăr, o amăgire optică, o Fata-Morgana?...

Al. Ciura.

Serate de-ale meseriașilor români.

»Reuniunea sodalilor români din Sibiu« și-a ținut Joi la 26 Iunie n. c., a 6-a ședință literară. Cum această ședință a fost ultima în anul școlar 1901/2, presidentul nostru, dl Victor Tordășianu, în cuvântul de deschidere face o revizuire asupra activității Reuniunii în cele din urmă 6 luni, și constată cu vie mulțumire sufletească, că factorii grupați în jurul acestui focalar al clasei noastre de mijloc, își fac fi care cu sfințenie datorința. Examenul ce Reuniunea le prestează, din privilegiul producțiilor noastre publice, la reprezentațiunile teatrale, la concerte, căci adevărate examene sunt acestea — mulțumesc pe toți, căți jertfe însemnate aduc pe altarul culturii noastre.

Dacă diletanții noștri cu încredere și mândrie pășesc pe scena deschisă, și dacă cu toții stăpâni sunt pe o limbă aleasă și frumoasă, aceasta trebuie s'o privim drept rezultat al ședințelor literare, unde earăși cu toții ținem să ne arătăm destoinicia în cetire, declamațiune și în predarea datelor mai însemnate din viața noastră de meseriași.

Dacă corul nostru se poate și el măsura cu corurile Reuniunilor surori de altă limbă, meritul revine în prima linie dirigentului corului d-lui Candid Popa, învățător, care a ajutat de grupul de elevi din secțiunea pedagogică a seminarului »Andreian«, multă oboseală pune în serviciul acestei cauze, ear' în linia a 2-a damelor din cor, cari cu diligență rară cercetează probele și dau corului înfățișare atrăgătoare, plăcută, cu un cuvânt însuflețire dau vieții noastre de reuniune.

Cuvine-se drept aceea să aducem mulțumitele noastre d-lui Popa, damelor din cor și d-lor Ioan Biji, Eugen Crăciun, Vasile Creangă, Ioan Jula, Remus Pop, Ioan Stelea, George Tăban și George Todorache, elevi în cursul al III-lea pedagogic, și cu deosebire Preacuvioșiei Sale d-lui Dr. Eusebiu R. Roșca, care în calitate de director al seminarului »Andreian«, cu multă bunăvoință și prevenire concesiune a dat acum amintiților elevi, de a da prețios ajutor, conlucrând la probe și concerte.

După-ce până aci, cu ajutorul lui D-zeu, vrednici ne-am arătat de bunăvoință și de spriginul oamenilor de bine, cuvine-se, urmează dl president, ca de aci înainte să dăm neîndoioase dovezi, că și în ce privește ocupațiunea noastră de căpetenie, ca meseriași, ne aflăm la înălțimea chemării noastre. Expoziția din toamna a. c. este cel mai bun privilegiu de a convinge și pe cei, cari nu tocmai cu ochi buni privesc la întreprinderile noastre de până aci, că îndeletnicirile noastre și ca diletanți și ca coriști, le privim numai ca mijloc potrivit pentru deservirea noastră ca meseriași. Expoziția va fi examenul rigoros, dela al cărui bun rezultat atárnă în mare parte soarta noastră ulterioară.

Dacă expozițiunea noastră din 1892, admirată a fost până și de străini, să arătăm lumii, că după 10 ani de muncă, mult am adaus la activul nostru. Deci pe lucru să ne punem și măestrii și calfele și învățăceii și și femeia română, ca mândri să putem fi de rezultatul muncii noastre. Sperăm, că în această nisuiță a noastră de întregă societatea română și de toate reuniunile

surori din centrele noastre spriginiți vom fi după vrednicie.

După toate acestea bibliotecarul reuniunii, dl N. Bratu, cetește sumarele ședințelor administrative, rapoartele ziaristice despre producțiunea ultimă și despre ședința literară a 5-a și apoi s'a intrat în așa zisa ședință literară, ce a decurs astfel:

Corul reuniunii, ajutat de elevii seminariali, a cântat frumoasa compoziție »Păsărică trecătoare«, viu aplaudată; dl Filimon Delorean, sodal cismar, îndrăgit în șodomăniile lui „Sandu pungă goală“, la punct 2 ne predă bucata „Că doară a fost cătană“ și la punctul 5 din program bucata „Tiu, tiu, tiu“, de același autor; la punct 3 a urmat dragălașa d-șoară *Ana Banca*, declamând fără greș lungă poezie „Legenda Rîndunelei“ de V. Alexandri, ca în totdeauna cu pricepere și frumos; dl Nicodim Russu, sodal pantofar, ne-a cântat cu mult sentiment haiducesc cântecul „Haiducul“, dovedind, că e în stăpânirea unei voci puternice, curate și frumoase. Clericul Augustin Bena ne-a executat la pian mai multe române, însoțite fiecare de nesfârșite aplauze, ear' după d-sa a urmat dl Nicolae Neagoe, sodal croitor, declamând bine poezia „Spinul“, de G. Coșbuc; dl Eleuteriu Prelipcianu, ne-a predat apoi pe „Peneș Curcanul“, acest product nouă totdeauna plăcut al nemuritorului V. Alexandri. Punctul final l-a format duetul „Conversare între doi tineri“, executat de dl Nicodim Russu și de dl Iacob Cărăuș, sodal măsar, făcând mult haz mai ales cest din urmă în rolul de d-șoară amoresată.

Conferența interesantă a d-lui *Toma Simtion, culegător-tipograf*, „Despre importanța Asociațiunii la meseriașii noștri“ — din cauza timpului de tot înaintat s'a amînat pe ședința proximă (ultima Joi din luna Iulie după calindarul nou).

Și această ședință ne-a umplut de veselie și sper își va primi și ea locul cuvenit între activele ce reuniunea mereu și-le câștigă.

»Paralelepipedist«.

NOUTĂȚI

— *La mormântul lui Iancu.* Cunoscută, cu care a fost încununat acum doi ani de cătră tinerimea universitară română mormântul lui Iancu, a fost, cum știm, confiscată de tribunalul din Deva. Acum aceasta cunoscută a fost extradată d-lui Novacovici, care a decis să o ducă earăși la mormânt. Aceasta s'a făcut, după-cum ni-se scrie, Joi. Un șir de trăsuri a percurș strada principală a Deveii. În fruntea lor era trăsura cu cununa, în care se aflau d-nii Fr. Hossu-Longin și Novacovici. Dela un loc trăsurile s'au întors și a mers la Tebea numai una, în care erau d-nii Fr. Hossu-Longin, Dr. Iustin Pop și Novacovici, cari au depus apoi cununa la locul destinației. Manifestația a fost frumoasă și vrednică. Lauda se cuvinea inițiatorilor și Românilor din Deva.

— *Institutul Otteteleşanu.* Cu începerea viitorului an școlar 1902—1903 se vor primi șesprezece elevi în institutul de fete dela Măgurele fundat de Ioan Otteteleşanu și înființat de »Academia Română«, sub înalțul Patronagiu al M. S. Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a reposatului îndator, o creștere casnică

și instrucțiunea cuvenită unei »bune mame de familie, fără pretensiuni sau lux«.

Cursul va fi de cinci ani de studiu și unul de practică. În acest timp elevele vor avea toată întreținerea în Institut.

Sunt admise în institut copile născute din părinți români sêraci, pe deplin sănătoase, cari până la 5 August 1902 v. au împlinit 12, dar' încă nu 14 ani, au pregătirea ce se dă în școalele primare din România și-au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6.

Nu se admit dispense în nici o privință.

Doauă surori sau două vere primare nu pot fi admise în institut.

Părinții elevelor, ce vor fi primite în institut, nu pot să-și ia ficele de sfintele sêrbători ori pe timpul vacanțelor în familie, și direcțiunea își rezervă dreptul de a le da ori nu elevelor de a petrece în familie de vacanțe.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 5 August 1902 — cererile însoțite de act de paupertate, în care se va arêta și numărul copiilor și atestat școlar despre terminarea claselor primare, la »Academia Română« [calea Victoriei Nr. 135], pentru Comisiunea Fundațiunii Otteteleşanu, care examinand actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele ce îndeplinesc condițiunile mai sus precisate să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea-ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țêrilor române.

Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatorilor obținute în școalele similare din patria lor, și au să trimită la »Academia Română«, tot până la 5 August, cererile însoțite de actele enumerate mai sus precum și de un atestat medical.

Rezultatele examenului se vor supune, dimpreună cu toate actele, pentru un raport Augustului Protector al »Academiei Române«, Ma estății Sale Regelui, căruiua li aparține a decide în privința primirii.

Examenele se vor începe în localul Academiei la 9 Septemvrie 1902, 8 ore dimineață.

Cu începere dela 16 August părinții pot ridica actele copiilelor.

— *George Macaulay-Trevelyan*, savantul profesor universitar englez din Cambridge, a sosit Duminecă, în 6 ale l. c. aici la noi, însoțit de deputatul dietal Hollaky Imre și de Dr. Wolfner Paul, cu scop de a studia relațiile naționalităților din Ardeal. Ca interpret i-a servit profesorul de aici Tanko. A intervivat pe câțiva Români din localitate, suntem siguri însă, că nici unul nu-i va fi făcut declarații mai apriate și clare despre stările noastre românești ca șef-redactorul nostru Dr. Aurel Muntean. Vom vedea la timpul sêu întrucât va ști apreția relațiunile triste și asupritoare și în ce măsură a fost influințat de comitenții sêi. Am dori să fie imparțial, precum cuvinea se să fie un adevărat profesor de istorie!

— *O nouă societate economică română.* Pe azi sunt convocați în Ilia frunțașii români din ținuturile acelea pentru a se sfătui asupra înființării unei societăți pentru valorizarea productelor economice ale poporului. Inițiatorii acestei bune idei sunt: Părintele George Perian din Vorța, proprietarul și inv. Nicolae Iuga din Bretea și proprietarul Ioan Juga din Bretea.

— *Monahul Miron.* Eri în decursul sfintei liturgii celebrate în mănăstirea Hodos-Bodrog, a fost tuns întru monach prin

archimandritul Augustin Hamsea, asesorul consistorial archidiaconul Dr. Elie Cristea, dându-i-se numele Miron.

— *Arderea casei comitatului Torontal.* Din Becicherecul-mare se anunță, că casa comitatului a ars la 4 Iulie. Casa sa aprins dimineața și vântul ce bătea a dus flacărele la coperiș. Pe la 10 ore întreg coperișul era cuprins de flăcări. Străduințele pompierilor ca să scape casa au fost zădărnice, tot ce au putut să scape casele învecinate din gura flăcărilor. Pe la 10 ore a căzut plafonul salei de ședințe. Din mobilele casei comitatense abia a patra parte s'a putut scăpa. Causa focului, care s'a iscat dela coperiș, este necunoscută. În partea din dreapta a casei comitatului locuia fișpanul, ear' la cea din stânga alișpanul. Focul a izbucnit de asupra locuinței fișpanului. Rêu omen pentru fostul comite suprem al comitatului nostru Bethlen Miklos.

— *Insușiri cocicești.* Doi cavaleri de noapte, cari își trag obrocul direct și indirect din oblăduirea »Ardeleni«, adecă stau în strînsă legătură cu clică denunțată de atâtea ori de noi, puși poate la cale de cunoscutii intriganți ai clicăriei, vestiți în apucături moșicești — cari așa să vede nu doresc o viață pacnică în Oraștie — au luat în una din sările acestea la goană formală, ca niște agenți de urmărire, pe 2 familii cinstite din loc, care să reîntorceau întră 11—12 ore seara la casele lor.

Obrăznicia acestor cavaleri nocturni, a cărora biografie dacă o vom face cu alt prilej, apoi ar arunca o umbră tristă asupra lor și aparținătorilor lor, a mers și mai departe atunci, când se postară ca niște briganti sub ferestrele unuia din cele 2 familii.

Las, că s'a uscat pe el cuvintele, »mișelule, ce pândești la ferestrele mele?« și alte titlaturi bine meritate, zise de stăpânul casei.

Așa să vede, că clică dorește continuarea și nutritura dușmănilor și pe alte cali. Bine. Poftescă. Îi asigurăm, că nu le vom rămănea datori, înainte dacă-i mănă pelea!

Unde rămănea însă disciplina vestitei »Ardeleana« față de o purtare atât de murdară, comisă contra celui mai mare depozent și acționari al ei?

Sapienti satis!

— *Ovês de toamnă.* Arêndatorul unei moșii de a baronului Bánffy Albert înainte cu trei ani își procurase din Germania ovês de toamnă Experimentele de trei ani au dat rezultate foarte bune. Ovêsul a dat recoltă bună. Recomandă deci economilor să cultive în regiunile muntoase, pe coastele de cătră miază-zi, ovês de toamnă, care tocmai în Iulie, când ovêsul e mai căutat, poate fi scos déjà la vânzare. Ovêsul de toamnă trebuie sêmănat cel mult până la 3 August, în pământ arat bine, pentru-ca pe toamnă să prindă rădăcini. Cei cari voesc se facă încercare își pot procura sêmăntă dela arêndatorul Lázár István în Szilágy-Nagyfalu, cu 10 coroane un sac de 69 chilograme (per rambursă).

Cătră P. T. cetitori!

Apropiindu-se începutul semestrului al II-lea al anului 1902 ne luăm voie a ruga cu stimă pe toți on. cetitori ai noștri să grăbească cu achitarea abonamentelor restante, precum și cu învotrea abonamentelor pentru viitor.

Prețul abonamentului:

Pe un semestru, 6 luni 3 cor.
Pentru plugari-țêrani pe 6 luni 2 cor.
Pentru România și streinătate 8 franci.
Un număr costă 12 bani.

Administrațiunea.

ECONOMIE

Boalele laptelui.

(Urmare și fine).

Se întemplă deasemenea, ca laptele să devie bălos, viscos, ori cleios, mai ales când îl punem la prins, după-cum spui că e laptele dela vaca cumetrei d-tale. Pricina acestei boale e necurățenia vaselor, ori vr'o boală a vacii, sau nutrețul stricat, sau că locul unde sunt puse oalele la prins, e umed peste măsură.

Adesea ori laptele acesta, e așa de viscos, că nici nu curge din oală, când o răsturnăm.

Punând într'un lapte curat, numai câteva picături de lapte de acesta, după scurt timp, tot se preface în bălos. Rêu nu e să alergăm la ajutorul doctorului de vite și al celor care știu leacuri bune, dar până la ei sunt bune leacurile pomenite pentru laptele albastru.

Laptele se mulge une-ori din țța vacii, apos de tot, având o colorațiune albă albastrie. Aceasta se întemplă, sau din cauza nutrețului rêu și plin de apă, ori din cauză că vaca e bolnavă de stomac. Leacuri anume, nu prea am auzit c'or fi, decât numai pentru însănătoșarea stomacului vacii.

Câte odată, mai ales vara pe timpul căldurilor, laptele, cu toată curățenia vaselor și a ugerului, se zărește imediat după muls. Care ar fi anume pricina, n'o cunosc, dar leacul cel mai bun am auzit c'ar fi, că îndată după muls, să răcorim laptele vânturându-l și pe urmă la prins să-l punem într'un loc răcoros, sau chiar să punem oalele în vase cu apă rece.

Afară de acestea, se mai întemplă une-ori, ca laptele să aibă chiar din țța vacii, un gust sărat și cam înțepător, mai cu seamă pe timpul erneli și n mare parte din cauză că grajdul ori șura, sau poata unde ernaază vaca, e prea umedă și neaerisită, ori din pricina nutrețului sau a vre-unei boale a vacii. Acest fel de lapte nu-i bun pentru brânză, căci nu se încheagă bine. Așa vătămător nu prea este și un anume leac, nu prea cunoscut, decât înlăturarea pricinei care-i dă naștere.

Nu numai atâta, dar' une-ori, mai ales când sunt aproape de înțărcat, unele vaci dau, din câte o țță, ori chiar din toate, lapte de un gust amar de tot. Pus la prins, un asemenea lapte, nu prinde smântână aproape de loc și aceea pe care o prinde, e de colorare aproape cenușie, murdară și amară de tot. Mai periculos e atunci când se amărește pe urmă după muls, devenind din ce în ce tot mai amar.

Un lapte sănătos, pus într'un vas de lapte amar sau chiar în apropiere cu un vas plin de asemenea lapte, se strică numai decât. Spălând vasele cu leșie iute și apă de var și pe urmă atumându-le cu pucioasă, putem înlătura această boală. Une-ori amărala laptelui vine din pricină că vaca a mâncat pelin sau alte burueni amare, dar' atunci laptele nu e vătămător.

Se mai întemplă ca după o zi și o noapte, laptele pus la prins să capete un miros greu, aproape ca de ouș clocite, și smântâna începe a fi străbătută de niște beșici de gaz, care-i sparg pieleța. Un astfel de lapte, destul de veninos, se iscă numai din pricina necurățeniei.

După cum vezi și laptele poate avea o mulțime de cusururi și câte altele pe care nici eu nu le cunosc, dar care toate se iscă din pricina nutrețului, ori a vre-unei boale a vacii și mai cu samă din pricina necurățeniei și nici decum din povești ca acelea cu luatul manei.

Și cum laptele stricat e mai totdeauna vătămător sănătăței, trebuie numai decât să căutăm care-i pricina adevărată și să întrebuițăm leacurile cele mai bune.

După vorba d-tale, d-le învățător, eu mai nu m'aș mai duce la baba cu leacurile, ci m'aș înturna acasă să fac așa cum m'ai învățat, că după-cum ved, cam așa trebuie să fie.

Ca să nu-ți pară rêu nici de una, nici de alta, poți să te duci și pe la babă, mai cu seamă dacă te duci la Măntoaia. Se poate să-ți fie vaca și bolnavă cumva, și

dlnsa am auzit că a îndreptat cu burueni și spălări, o mulțime de vaci. Să bagi de seamă, că are să facă pe multe locuri așa cum te-am învățat.

Cât privește ca să se trimeată rēul vaciei la altă casă, aceasta nici nu e cu puțință; lasă că baba Măntoaie nu umblă cu minciuni de astea, și cred că te-ai încredințat din câte ți-am spus, că nimeni nu-i vinovat. Să căutăm mai bine să scăpăm de rēul nostru în loc să stăm să-l suferim, mângându-ne să-l dorim și altora.

Așa, Lele Catrină, mergi cu bine și nu uita vorba din Sf. Scriptură că »Credința ta te va mântui«.

(»Alina«).

N. I. Moșu.

FELURIMI

Oamenii-măimută. În părțile muntelui Ruwenzoro [Africa] se află niște ființe primitive, numite munanzi, cu culoarea feței în tocmăi ca arama. Unghiul fațial îl au foarte ascuțit și umerii obrăjilor ieșiți. Capul acoperit cu păr aspru, este aproape drept la ceafă. Ochii foarte apropiați între ei vin lângă nas. Picioarele le au încovoiate și scurte, ear' mâinile foarte lungi, peste măsură. Se asemănă în totul cu maemutule. Munanzii sunt foarte înapoiți din punct de vedere al inteligenței și trăesc în stare săibatică. Munanzii se întind azi dela lacul Albert-Nyanza și până la lacul Tanganika; ei au o colonie mare și împrejurul vulcanului Elgon.

Paseri vindecătoare de răni. Sitarii, prepelețele și câteva alte soiuri de paseri se pricep foarte bine să-și vindece unele răni. Un naturalist francez istorisește, că numărul sitari împușcați de el aveau pe corp rane, ear' unele rane neînchise. Aceste mai grele rane erau legate cu fulgi smulși din pennele aceleiași paseri. Când sitarul e rănit, ușor se poate scăpa, el scoate fulgi cu ciocul său cel lung și-i așază binisor pe rană. S'au

văzut casuri când aceste paseri și-au pus pe rane un fel de plasture din pene. S'au găsit altele cu oase rupte, dar foarte bine legate.

Pietrile prețioase. Pietrile prețioase au jucat în toate timpurile un rol mare în închipuirea popoarelor și superstiția le dă mii de proprietăți mai mult sau mai puțin himerice. Sunt pietri cari aduc fericire, ca safirul și turquis; altele cari promit moarte violentă, ca rubinele, acelor cari le poartă de obicei, sau dolii și suferințe, ca opalul. Mărgăritarele însemnează lacrimi. S'a remarcat, că prințesele cari au avut un gust pronunțat pentru mărgăritare, ca Maria Stuart și Ano de Boylen, au avut cea mai tristă soarte. Opalul nu aduse fericire Enrietei de Englitera, care posedă celebre, și Maria Antoinetta, al cărui colan de rubine era celebru, se știe ce soarte a avut. Cu toate acestea pietrile n'au scăzut din valoare. Ele sunt mai mult iubite și dorite. Importarea de diamante din Cap a ridicat prețul diamantelor vechi. Acum în urmă s'a vândut o agrafă de diamante cu suma de 180.000 franci.

Cutremurele de pământ și animalele. După ce a trecut groaznică catastrofă de pe insula Martinica, mai mulți oameni au constatat, că toate animalele au presimțit eruperea vulcanului Pelée cu săptămâni înainte. Vitele cornute au devenit foarte neliniștite și au rupt ștreangurile, cu cari erau legate. Căni au început a urla în mod îngrozitor și a tremura în tot trupul de groaza primejdiei. Șerpii, cari își aveau adăpostul în muntele vulcanic, și-au părăsit culcușurile lor. Pășerile cântătoare au amuțit și au sburat departe de vulcanul pustitor. Și toate aceste simptome s'au petrecut în luna lui April, cu multe săptămâni înaintea erupțiunii. De altminterlea astfel de semne nu sunt nouă. Plinius încă ne spune, că înainte de nimicirea orașelor romane Herculani și Pompeji, animalele au simțit catastrofa.

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrația foii „Activitatea“.

Adresa telegrafică: **Reisner, Algyógy.**

S'au deschis Băile Geoagiului și s'a edificat din nou

Hotelul „REISNER“

in imediata

apropiere de baie.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că am lărgit ospătaria mea clădind încă 10 chilii pentru oaspeți și le-am provăzut cu mobile moderne.

Am pus la dispoziția on. public o popicarie nouă și am transformat grădina în parc corespunzător.

Recomand oaspeților: o culină excelentă, bere de Dreher zilnic răcorită în ghiașă, cele mai bune vinuri pentru masă și de Dessert, procurate direct dela producători și dela școala agronomică a lui EMKE din Geoagiu. Tot soiul de ape minerale. Toate cu prețuri posibil moderate.

Prețurile chiziilor, viptul de peste zi (în abonament), sunt foarte reduse.

Societăți excursioniste mai însemnate se vor împărtași de prețuri reduse. La dorință servesc cu deslușiri mai apriate. Fun la dispoziția on. public balnear trăsuri pentru persoane și bagaj cu prețuri foarte moderate dela și până la gara Romosului sau Orăștiei.

În fiecare Duminecă sau zi de sərbătoare va cânta în grădina-parcul meu prima musică din Orăștie.

Pentru trăsuri și cai am grajduri și șoproanele de lipsă.

Mă recomand cu toată stima on. public, ca nou începător și moștean al acestui loc balnear.

== Cu deoschită stimă ==

1-3

Iosif Reisner m. p.,
proprietar-ospetar.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă poșta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin poștă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri :
Bilete de log.
Broșuri :
Circulare :
Bil. de vizită
Invitări :
Bilanțuri :
Acții :
Cap. de epist.
Placate :
Ord. de dans
Adrese :
Compturi :
Note :
Preț Curent.
Anunțuri :
Registre :
Imprimate :
Couverte :
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

